

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO (MRU)
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
DALYKINĖ ANGLŲ KALBA IR
TARPKULTŪRIŠKUMAS**

**VERTINIMO IŠVADOS
2025 m.**

Ekspertų grupė:

1. Prof. dr. Inesa Šeškauskienė (grupės vadovas), akademinės bendruomenės atstovas;
2. Doc. dr. Jurgita Mikelionienė, akademinės bendruomenės atstovas;
3. Aurėja Šarkauskaitė, akademinės bendruomenės narys, studentų atstovas.

Vertinimo koordinatorius – Radvilė Blažaitytė

2025
Vilnius

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Dalykinė anglų kalba ir tarpkultūriškumas
Studijų kryptių grupė	(N) Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	(N04) Filologija pagal kalbą
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinės studijos (2 metai)
Studijų programos apimtis kreditais	120 kreditų
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Humanitarinių mokslų magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	6
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS.....	6
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	16
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	20
2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS ...	24
2.5. DĖSTYTOJAI	28
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI.....	31
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS.....	33
III. REKOMENDACIJOS.....	36
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	38

I. IŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos studijų programą Dalykinė anglų kalba ir tarpkultūriškumas (toliau – Programa), kurią teikia Mykolo Romerio universiteto (toliau – MRU, Universitetas) Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto (toliau – ŽVSF) Humanitarinių mokslų institutas (toliau – HMI), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – išanalizuoti ir įvertinti ketinamos vykdyti Studijų programos tikslą, studijų rezultatus, suteikiamus gebėjimus, mokslo ir studijų sąsajas, studentų priėmimo sąlygas ir teikiamą paramą, studijų procesą, studentų pasiekimus ir užimtumą, Programos materialiuosius išteklius, dėstytojų sudėtį, studijų kokybės valdymą ir viešinimą bei pateikti rekomendacijas dėl galimų tobulintinų ketinamos vykdyti studijų Programos sričių. Ketinama vykdyti studijų Programa buvo vertinama atsižvelgiant į MRU HMI pateiktą ketinamos vykdyti studijų programos aprašą, priedus, kitus dokumentus, papildomai HMI raštiškai e. paštu, adresuotu SKVC, pateiktus papildomus dokumentus (2024 m. lapkričio 15 d.) ir 2024 m. lapkričio mėn. 14 d. vykusio ekspertų susitikimo su MRU HMI atstovais, Programos rengėjais, dėstytojais ir socialiniais partneriais rezultatus.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo (toliau – Aprašas arba Programos aprašas) ir jo priedų nagrinėjimo. Vertindami ketinamą vykdyti II pakopos studijų Programą, ekspertai atsižvelgė ir vadovavosi universitetines studijas reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais norminiais teisės aktais, tokiais kaip Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, Lingvistikos, literatūrologijos, vertimo, kalbos studijų ir filologijos pagal kalbą studijų kryptių aprašu (V-1112, redakcija 2021-06-14), Studijų pakopų aprašu (V-1012, redakcija 2020-10-15), Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu (V-835, redakcija 2021-12-22), Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais (V-1168, redakcija 2021-11-16), patvirtintais Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais, bei Ketinamų vykdyti studijų programų išorinio vertinimo metodika (V-149, redakcija 2021-09-04), patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus įsakymu. Analizuojant ir vertinant Programą buvo atsižvelgiama ir į 2023 m. Lietuvoje vykdyto [Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų instituto mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros \(MTEP\) vertinimo išvados](#) bei kitus, daugiausiai rekomenduojamojo pobūdžio dokumentus, tokius kaip Dublino aprašai, naujausi Europos aukštojo mokslo erdvės dokumentai ir pan.

Ruošiantis vizitui į MRU 2024 m. lapkričio 14 d., tarpininkaujant SKVC koordinatoriui Radvilei Blažaitėi, Zoom konferencijų aplinkoje 2024 m. lapkričio 11 d. įvyko darbinis ekspertų susitikimas, kurio metu buvo aptarti pradiniai ekspertų pastebėjimai, iškilę klausimai ir sudarytas temų, kurioms reikalingi patikslinimai, sąrašas.

2024 m. lapkričio 14 d. ekspertai susitiko MRU su ŽVSF ir HMI administracija, Programos aprašo rengimo grupe, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais. Vizito metu ekspertai aplankė ir susipažino su materialiąja baze (biblioteka, auditorijomis, kompiuterių klasėmis, grupių darbo erdvėmis, infrastruktūra). Vizito pabaigoje MRU atstovai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

Ekspertų grupė apsilankymo VDU metu paprašė pateikti papildomą medžiagą (laisvųjų studijų dalykų sąrašą ir universitetų su kuriais bendradarbiaujama sąrašą) kuri yra naudinga vertinant studijų programą. Vertinimo metu pastebėta, kad programos apraše yra trūkumų, kuriuos, ekspertų manymu, galima pašalinti vykstant vertinimui, todėl ekspertai pateikė rekomendacijas programos aprašą pataisyti per 10 d. d.

Ekspertų grupė, įvertinusi programos aprašo pataisymus, atliktus per 10 d. d. suformulavo galutines Programos vertinimo išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

Vertinimui teikiama ketinama vykdyti antrosios pakopos studijų programa *Dalykinė anglų kalba ir tarpkultūriškumas* yra pirmoji humanitarinių mokslų srities ir filologijos pagal kalbą krypties antrosios pakopos programa MRU. Programa siekiama plačių ir ambicingų tikslų (Aprašas, 11 p. ir 21 p.): „parengti dalykinės anglų kalbos specialistą, gebantį taikyti dalykinės anglų kalbos ir tarpkultūriškumo žinias ir gebėjimus profesinėje veikloje, gebantį analizuoti bei vertinti šiuolaikinės komunikacijos procesus ir formuluoti bei vykdyti dalykines kalbines užduotis, atpažįstantį plačius visuomeninio gyvenimo reiškinių socialinius, kultūrinius ir tarpkultūrinius bruožus, būtinus sklandžiam tarpkultūriniam dialogui anglų kalba užtikrinti“. Kaip matyti, tikslo formuluotėje akcentuojama dalykinė anglų kalba ir orientacija į tarpkultūriniame kontekste aktualizuojamus komunikacinius procesus. Programos apraše (4–5 p.) teigiama, kad bus rengiami specialistai, turintys „puikius dalykinės anglų kalbos, pasaulinės literatūros išmanymo ir tarpkultūriškumo gebėjimus“, pateikiamas itin platus absolvento, gebančio suvokti Rytų ir Vakarų kultūrinį kontekstą, profilis. Manytina, kad Apraše ir susitikimo metu buvo pateikiamos labai prieštaringos idėjos: viena vertus, bandoma aprėpti viso pasaulio literatūrą (!) ir kultūrų ypatumus, kas suponuoja pernelyg platų studijų lauką, kita vertus, akcentuojama dalykinė kalba, o tai siaurina pasirinktą sritį. Siaurinimas būtų gerokai logiškesnis antrojoje studijų pakopoje, o galimybė pasiekti labai plačių tikslų kelia abejonių.

Poreikiui pagrįsti Aprašo rengėjai pasitelkė jiems, matyt, pažįstamų įmonių atstovus: „Ars Libri“, „Vainėdos“, „Intrum“, „Cognizant“. Nei iš Aprašo, nei vizito metu kalbantis su Programos rengėjais nepaaiškėjo, kokių principu vadovautasi pasitelkiant tokia įvairia veikla užsiimančias įmones, kurios teikia vertimo, logistikos ir muitinės paslaugų, kredito ir pan. paslaugas. Apklausa laikytina neišsamia ir nereprezentatyvia, nes joje remtasi kelių atsitiktinių įmonių darbuotojais, nepasitelkiant viešai prieinamų duomenų iš tokių šaltinių, kaip darbo birža, Eurostat, neapklausiant jau vykdomų pirmosios pakopos programų absolventų ir (ar) studentų, nepateikiant į pirmąją pakopą įstojusių ir ją baigusių absolventų skaičių ir kt. Nuorodos į kitų Lietuvos ir užsienio aukštųjų mokyklų programas ir jų aptarimas tik iš dalies atspindi realią situaciją, nes aptarimas grindžiamas bendro pobūdžio pasvarstymais, o ne

programų aprašais ar faktų analize. Toks aptarimas laikytinas eklektišku ir paviršutinišku. Samprotavimuose pasitaiko logikos klaidų, pavyzdžiui, nurodoma viena Škotijoje vykdoma programa (Language and Intercultural communication), kuri, anot rengėjų, liudija apie „kalbos ir tarpkultūriškumo specialistų poreikį“ (Aprašas, 7 p.), tačiau programos egzistavimas pats savaime nerodo poreikio. Be to, minima programa skirta pedagogams, dirbsiantiems įvairių kultūrų apsuptyje (plg. „[Our graduates are employed worldwide in all areas of intercultural language education](#)“), todėl vargu, ar Škotijoje vykdoma programa yra lygintina su teikiama vertinti Programa.

Susitikime su potencialiais Programos socialiniais partneriais (dalininkais) paaiškėjo, kad jų supratimas apie programą yra ne visai toks, koks pateikiamas Apraše. Vienas dalyvis pažymėjo, kad jis tikėtusi Programoje teisės ir verslo pagrindų, kita dalyvė ilgai kalbėjo apie kultūros niuansus suvokiančių darbuotojų, daugiausiai vertėjų, stoką ir apie abstraktų programos išskirtinumą, tačiau nenurodė nei vieno konkretaus Programos komponento. Nei teisės, nei verslo pagrindai Programoje nenumatyti. Trečioji dalyvė primygtinai tvirtino, kad absolventus galėtų įdarbinti į bet kurią Kalėjų tarnybos poziciją, bet nenurodė, kokią, tvirtino, kad priimtų Programos studentus į praktiką, tačiau ji aptariamose Programoje nenumatyta. Todėl teigtina, kad programos poreikis bei jos keliamų tikslų ir studijų rezultatų atitikties rinkos poreikiams nėra aiškiai artikuliuotas, apie jį galima tik diskutuoti. Tačiau remiantis išvada teikiančių ekspertų patirtimi, galima būtų teigti, kad tarpkultūrinės žinios ir gebėjimai reikalingi, juos būtų prasminga integruoti į pasirinktas ugdyti kompetencijas, tai įvairiu integracijos lygmeniu ir įvairiomis formomis daroma kitose Lietuvos ir užsienio filologijos pagal kalbą krypties studijų programose.

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Programos apraše nurodoma, kad ketinamos vykdyti studijų programos tikslai ir studijų rezultatai dera su MRU misija, veiklos tikslais ir 2021–2023 m. strateginiu planu, pabrėžiant, kad ketinama vykdyti studijų programa prisideda prie visuomenės pagal demokratijos principus kūrimo, tvarios bendruomenių pažangos skatinimo, socialinių inovacijų, grindžiamų mokslo naujovėmis, tarptautiškumo ir mokymosi visą gyvenimą skatinimo. Programoje, kaip nurodo rengėjai, be kitų dalykų, bus daug dėmesio skiriama ir „tvariai tarptautiškumo plėtrai“ (Aprašas, 7 p.). Universiteto misijos ir vizijos formuluotės nepakito ir tekste, skelbiamame [MRU svetainėje](#) 2024 m. pabaigoje. Universitetas yra įsijungęs į aštuonių Europos universitetų aljansą ERUA, aktyviai naudojamas Erasmus mainų programa ir bendradarbiavimo su kitais universitetais galimybės. Tarptautiškumas laikytinas MRU

privalumu ir viena iš perspektyvių kryptių, prie kurio plėtotės, sprendžiant iš keliamų Programos tikslų, ji galėtų prisidėti. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad Programa, savo tikslais orientuota į kalbos specialisto, gebančio komunikuoti įvairių kultūrų apsuptyje, rengimą, bent iš dalies konkuruoja su Komunikacijos krypties programomis MRU. Skirtingų kryptių programų MRU santykis nėra aptariamas Apraše, o susitikimo metu taip pat nepaaiškėjo. Pavyzdžiui, iš programos „[Komunikacija ir kūrybinės technologijos](#)“ turinio, prieinamo MRU svetainėje, matyti, kad keli jos dalykai yra identiški tiems, kurie bus dėstomi vertinimui teikiamoje Programoje. Tiesa, komunikacijos krypties programoje tas dalykas dėstomas lietuvių kalba, tačiau dėstymo kalba yra tik būdas pateikti informaciją, ji esmingai nekeičia dalyko turinio. Panašus turinys gali kelti klausimų ir stojantiems į vertinimui teikiamą Programą, o kadangi stojančiųjų skaičius yra nedidelis, ji potencialiai gali kurti vidinę konkurenciją MRU.

- *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Kaip nurodoma Apraše (8 p.), Programa pagal savo formalią sandarą atitinka tokio pobūdžio studijų programą reglamentuojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus: Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymą, Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašą, Lietuvos studijų pakopų aprašą, Lingvistikos, literatūrologijos, vertimo, kalbos studijų ir filologijos pagal kalbą studijų krypties aprašą ir reikalavimus, keliamus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintame Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų apraše. Visi priedai pateikiami Aprašo 3 priede.

Tačiau atkreiptinas dėmesys į tarptautinius dokumentus, pavyzdžiui, Dublino aprašus ar Bolonijos proceso dokumentus (jų abiejų 3 priede pateikiamos nuorodos neatsidarė), ypač į 2017 m. gegužės 22 d. Europos Sąjungos Tarybos [Rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros \(2017/C 189/03\)](#). II Rekomendacijos [priede](#) nurodoma, kad 7 lygį atitinkantys mokymosi rezultatai (žinios ir įgūdžiai) yra specializuoti¹, o vertinimui teikiamame studijų programos Apraše nurodomiems visiems filologijai pagal kalbą būdingiems aspektams (dalykinė kalba, literatūra, vertimas) išugdyti labiau specializuotu lygmeniu nei pirmosios pakopos tiesiog neužtenka laiko, nes tam tėra skirti trys semestrai, o ketvirtas numatytas baigiamajam magistro darbui rašyti. Darytina išvada, kad teikiama programa atitinka

¹ Apie šio lygmens žinias dokumente rašoma taip: “highly specialised knowledge, some of which is at the forefront of knowledge in a field of work or study, as the basis for original thinking and/or research critical awareness of knowledge issues in a field and at the interface between different fields”. Apie įgūdžius rašoma taip: “specialised problem-solving skills required in research and/or innovation in order to develop new knowledge and procedures and to integrate knowledge from different fields” (Citatos iš dokumento originalo).

privalomus formaliuosius LR teisės aktų reikalavimus, tačiau prasilenkia su tarptautinių dokumentų, net jei jie yra rekomenduojamojo pobūdžio, nuostatomis ir dvasia.

- *Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo(si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.*

Programos rengėjai, Apraše apibūdinę pamatinius programos tikslus, juos sieja su studijų rezultatais, kurie, kaip įprasta, aprašomi remiantis žinių taikymu, gebėjimais atlikti tyrimus, specialiaisiais, socialiniais bei asmeniniais gebėjimais. Studijų programos tikslo, studijų pakopos studijų rezultatų (*žinios, gebėjimai vykdyti tyrimus, specialieji gebėjimai, socialiniai gebėjimai, asmeniniai gebėjimai*), numatomų programos studijų rezultatų ir studijų dalykų sąsajos yra pateikiamos 2 lentelėje. Numatomiems studijų rezultatams pasiekti yra priskiriama nuo vieno iki keliolikos studijų dalykų. Programos numatomų studijų rezultatų dermė su studijų ir vertinimo metodais apibūdinama 3 lentelėje. Iš jos matyti, kad pasitelkiami labai įvairūs studijų metodai, tokie kaip įtraukioji (kitur – įtraukiamoji) paskaita, simuliacija ir situacijos modeliavimas, minčių žemėlapių sudarymas, refleksija ir pan. Atitinkamai pasirenkami įvairūs studijų vertinimo metodai, tokie kaip aplanko metodas, duomenynų sudarymas, analizės rezultatų vizualizacija, pateiktys ir prezentacijos (neaišku, kuo skiriasi pateiktis nuo prezentacijos), testai, apklausa ir kt. Tiesa, kai kurie metodai kartojasi ir studijų metodų, ir vertinimo skiltyje (pvz., refleksija). Studijų dalykų aprašuose nurodoma, kad studijų dalykai baigiami egzaminu.

Pagirtina, kad dėstytojai taiko įvairius metodus tiek dėstydami, tiek vertindami studentų pasiekimus, siekia pusiausvyros tarp tradicinių ir inovatyvių metodų. Tokia įvairovė ypač pateisinama atsižvelgiant į tai, kad apie 50 proc. užsiėmimų numatyta vykdyti nuotoliniu būdu, o tam tikrai reikia lankstumo. Susitikimo su dėstytojais metu paaiškėjo, kad kontaktinį ir nuotolinį darbą kiekvienas dėstytojas supranta savaip. Vieni teigė, kad atsiskaitymams ir prezentacijoms studentai rinksis auditorijoje, kiti tvirtino, kad studentas geriau jaučiasi savo namų aplinkoje, todėl prezentacijas galės pateikti nuotoliniu būdu. Norėtusi tikėti, kad Programos sėkmės atveju bus nuosekliai laikomasi vieningų kontaktinio ir nuotolinio darbo pasidalijimo principų.

Jei atskirų dalykų aprašuose nurodyti darbo metodai laikytini privalumu, programos sandara yra gerokai problemiškesnė iš esmės dėl studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo ir mokymosi metodų nesuderinamumo. Kaip minėta ankstesniame skyrelyje, antrosios pakopos studijų programai keliami reikalavimai turi iš esmės skirtis nuo reikalavimų, keliamų pirmosios pakopos (bakalauro) studijų programoms. Magistrantūros lygmens studijose ugdomos kompetencijos kokybiškai yra aukštesnio lygmens, siekiama labiau specializuotų žinių ir

gebėjimų. Be to, kaip matyti iš Europoje ir pasaulyje susiklosčiusios tradicijos, antrosios pakopos studijos yra trumpesnės, dėl to natūraliai programos aprėptis negali būti tolygi bakalauro studijų programos aprėptis. Šios pakopos studijų programoms labiau įprasta savo tapatybę kurti aktualiaame pasirinktos studijų srities ir krypties segmente, o ne visoje srityje ar kryptyje. Vertinimui teikiamoje Programoje ryškėja itin plati dėmenų paletė: dalykinė kalba, lingvistika, literatūra, vertimas ir tarpkultūriškumas, dėstomas atskirai ir integruotas į kitus dalykus. Pavyzdžiui, Apraše (10 p.) teigiama, kad Programos „turinys suformuotas derinant dalykinės anglų kalbos, literatūros, vertimo, tarpkultūriškumo, taikomųjų tyrimų ir kalbinių išteklių, mokslinių tyrimų metodologijos aspektus“. Manytina, kad dėl tokios didelės įvairovės gali būti sudėtinga įgyvendinti keliamus ambicingus tikslus: bent penkiose srityse įgyti labiau specializuotų žinių ir gebėjimų. Toliau pateikiami komentarai dėl kiekvienos iš jų.

Pirmasis, dalykinės kalbos, segmentas keltų mažiausiai klausimų, jei būtų išsamiai aprašyta, kodėl pasirinktos būtent šios trys sritys: tarptautinė teisė, tarptautinis verslas ir naujosios medijos. Dalykinė kalba galėtų būti ir, pavyzdžiui, medicinos ar inžinerijos. Nei viena iš Apraše išvardytų trijų sričių neegzistuoja atskirai nuo, pavyzdžiui, visos teisės sistemos ar teisės šakų, pagrindinių verslo elementų ir ekonomikos pagrindų, medijų kaip vienos iš komunikacijos apraiškų bendrųjų ypatumų. Kaip minėjo vienas iš socialinių partnerių susitikimo metu, studentams tikrai praverstų teisės ar ekonomikos / verslo pagrindai. Kiekvieno pasirinkto diskurso (dalykinės kalbos) tipo studijoms skirtas vienas dalykas, dėstomas vieną semestrą, o tai atrodo gana paviršutiniškai. Manytina, kad dalykinės kalbos segmentą vertėtų aprašyti plačiau, jį išplėsti taip, kad jis pateisintų Programos pavadinimą ir sudarytų Programos ašį. Tokiu atveju galima būtų numatyti verslo ar teisės pasirenkamuosius dalykus, kurie galėtų būti vykdomi vienoje grupėje su kitų programų studentais, kur tie dalykai dėstomi.

Antrasis, literatūros, dėmuo, išryškėjantis Programoje, numatytas dėstyti pasaulinių procesų kontekste, tačiau pagal apimtį ir dėstymo būdą atrodo gana fragmentiškas. Iš pokalbio su Programos rengėjais nepaaiškėjo, kokią vaidmenį vaidina literatūros studijos tokio pobūdžio programoje. Kaip matyti iš dalykų aprašų, dviejuose iš trijų bent kiek su literatūra susijusiuose dalykuose literatūrinei analizei nėra pasirinktas nei vienas literatūros kūrinys, dėl to susidaro įspūdis, kad bus analizuojami literatūros procesai neskaitant pačios literatūros. Galima numanyti, kad galbūt bus naudojamosi Loros Tamošiūnienės straipsniu apie Korėjos rašytoją Kyung-Sook Shin ir jo romaną (Aprašas, 5 priedas, 25 ir 42 p.), nes straipsnis numatytas net dviejų dalykų aprašuose. Trečiajame dalyke *Literatūrinės ir kultūrinės sankirtos* (5 priedas, 83 p.) numatyti kūriniai yra iš antologijų ir sąvadų, t. y. daugiausiai sutrumpintos kūrinų versijos, neretai pasitelkiamos vidurinėje mokykloje, tačiau nebūdingos universitetinėms studijoms,

ypač antrosios pakopos. Turint galvoje, kad pirmojoje studijų pakopoje ne vienas studentas bus skaitęs kai kuriuos kūrinis, toks skaitinių parinkimas, o ir visas literatūros dėmuo kelia rimtų abejonių ir klausimų dėl jo reikalingumo Programoje. Manytina, kad literatūros procesų neįmanoma įsisavinti per tris semestrus, kai greta dar reikia skirti dėmesio kitiems keturiems svarbiems komponentams. Rekomenduojama taisant programą literatūros dėmens atsisakyti ar bent perkelti į pasirenkamųjų dalykų bloką.

Trečiasis, vertimo, dėmuo yra ne mažiau problemiškas. Nepaisant kai kurių dėstytojų abstrakčių pasvarstymų susitikimo metu, kad mokantis vertimo dėstytojas neprivalo mokėti abiejų – originalo ir vertimo – kalbų, manytina, kad mokant vertimo remtis konkrečia kalba yra būtina. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad net ir mokantis kalbą žmogus nebūtinai sugeba versti. Programoje numatytas vertimo dėmuo yra labai nedidelis, jo vaidmuo nelabai aiškus, būtų logiškiau vietoj jo įtraukti kalbų gretinimo dalyką. Be fragmentiško turinio, vertimo dėstymas keltų iššūkių dėl to, kad numatyta priimti įvairiomis kalbančius studentus iš užsienio. Jei studentai bus iš skirtingų kalbinių kontekstų, vertimą dėstyti gali būti labai keblu. Skaitant kursų aprašus ir nagrinėjant programos sandarą, atrodo, kad vertimo dėmuo atsirado perkėlus kai kurių dėstytojų kursus iš pirmosios pakopos studijų programos į planuojamą antrosios. Iš vertimui skirtą aprašą matyti, kad jokių kokybiškai naujų kompetencijų šiuo Programos dėmeniu nekuriama, o jau turimos neugdomos. Rengėjams siūloma dar kartą kritiškai įsivertinti Programos sąrangą ir joje numatytą vertimo dėmenį. Būtų prasmingiau šio dėmens atsisakyti arba jį numatyti pasirenkamųjų dalykų segmente.

Ketvirtasis dėmuo, taikomieji tyrimai, pagal savo pobūdį atitinka teikiamos vertinimui Programos tikslus. Tiesa, jie minimi atskirai nuo mokslinių tyrimų, nors be pastarųjų taikomieji būtų beveik neįmanomi. Programoje bent kai kuriems tyrimams atlikti reikalingos tvirtos lingvistikos žinios ir gebėjimai. Kaip matyti iš Aprašo, lingvistika apsiriboja bendrais metodologiniais principais, viena metodologinio pobūdžio lingvistikos šaka – tekstynų lingvistika, ir gana specifinė, nors ir labai įdomia, disciplina – terminologija ir terminografija. Tiesa, numatytas ir dalykinei kalbai svarbus dalykinis diskursas, kuris logiškai pasitelktas kaip dalykinių kalbų studijų teorinis pagrindas. Iš kelių Programoje numatytų lingvistikos dalykų atrodo, kad studijuojantiems gali pritrūkti tyrimams reikalingų lingvistikos žinių ir gebėjimų, dėl to gali būti sudėtinga susivokti bendrose ir specifinėse sąvokose, mokyklose, jų metodologijose. Suprantama, kad terminologija ir terminografija atsirado dėl to, kad MRU dirba šios srities specialistė. Matyt, dauguma darbų bus būtent iš šios srities. Esant galimybei, būtų tikslinga įtraukti daugiau lingvistikai skirtų dalykų.

Tarpkultūriškumo segmentas, tiesiogiai susijęs su Programos tikslais ir minimas Programos pavadinime, yra logiškas. Tačiau jo jungtys su kitais dalykais kelia įvairių klausimų, galbūt jos galėtų būti ir kitokios. Pavyzdžiui, jei Programa būtų kryptingai orientuota į dalykinę kalbą, tarpkultūriškumą galima būtų integruoti būtent tame segmente. Jungtis su vizualumu, kaip matyti iš dalyko *Vizualioji komunikacija ir istorijų kūrimas* aprašo, yra galima, tačiau tiek pat galima ir su kitomis terpėmis. Vertinti pateikiamoje Programoje minėtas dalykas konceptualiai atrodo kiek neįprastai, bet pasirenkamųjų sąrašė galėtų likti, jei būtų apsispręsta tą sąrašą praplėsti. Tas pats pasakytina apie kitą dalyką – *Kūrybiškumas ir inovacijos tinklinėje visuomenėje*. Jo ryšys su filologijos pagal kalbą krypties dalykais nėra kiek aiškiau atskleistas. Jis taip pat galėtų būti dėstomas kaip vienas iš galimų pasirenkamųjų kartu su komunikacijos krypties *Komunikacijos ir kūrybinių technologijų* studijų programos studentais, jei atsirastų tarptautinių studentų. Tuomet neteks susitikime su ekspertais nekorektiškai teigti, kad dalykas parengtas tik vertinti teikiamai Programai.

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(si) įvertinimas.*

Teikiamoje vertinti Programoje numatyti dalykai išdėstomi taip, kad kiekviename iš trijų semestrų mokomasi kurio nors dalykinės anglų kalbos aspekto, pradedant nuo verslo diskurso. Po to pereinama prie teisės, vėliau – prie naujųjų medijų. Dalykų seka yra pakankamai logiška, tačiau kursų aprašus reikėtų kiek patobulinti. Pavyzdžiui, Dalykinės verslo anglų kalbos apraše, vienas iš studijų metodų nurodytas mokslinės literatūros analizavimas. Tačiau privalomos literatūros sąrašė yra tik du bendro pobūdžio vadovėliai (*Market Leader* ir *International Business: The Challenges of Globalisation*). Todėl lieka neaišku, kokios mokslinės literatūros analize žadama užsiimti. Toks ribotas privalomos literatūros sąrašas labiau primena pirmosios pakopos dalykų aprašus.

Kiekviename iš trijų semestrų numatytas literatūros ir kultūros kompetencijai gilinti skirtas dalykas. Gana plačiai formuluojama Vakarų ir Rytų visuomenių studijos, kuriose integruojamas literatūros ir kultūros komponentai. Tačiau tokio pobūdžio programoje bent jau literatūra yra pernelyg užslėpta. Be to, skaitant kursų aprašus aiškėja, kad studijuodami šiuos kursus studentai neskaitys nei vieno literatūros kūrinio. Trečiame semestre numatytas labiau literatūros studijas primenantis dalykas – *Šiuolaikinės literatūrinės ir tarpkultūrinės sankirtos*, tačiau, kaip minėta, jame apsiribojama antologinio pobūdžio literatūros kūrinių sąvadų skaitymu. Manytina, kad trijų kursų nuoseklumo kriterijus yra tenkinamas, tačiau gilesnių literatūros studijų studentas tikėtis negali dėl pernelyg plačiai formuluojamų tikslų. Dėl šio dėmens tikslingumo žr. ekspertų nuomonę ir argumentus ankstesniame skyrelyje.

Kiekviename semestre yra ir lingvistinėms, ir (ar) tiriamojo darbo kompetencijoms ugdyti skirtų dalykų. Dalykų seka yra logiška, kompetencijos plėtojamos nuosekliai. Pradedama nuo bendresnio Mokslinių tyrimų metodologijos kurso, paskui dėstomas Tiriamojo darbo projektas 1 ir Tiriamojo darbo projektas 2. Kiekvienas iš jų skiriamas skirtingiems mokslinio darbo aspektams. Konceptualiai minėti du tiriamajam darbui reikalingoms kompetencijoms ugdyti skirti dalykai vienas kitą papildo, todėl svarstyтина galimybė juos sujungti į vieną, ypač atsižvelgiant į poreikį labiau išgryninti Programos ašį – dalykinę kalbą. Taip galima būtų atlaisvinti kreditų pasirenkamiesiems dalykams. Terminografijos kursas dėstomas trečiame semestre. Tikėtina, kad terminologiniam ir terminografiniam darbui studentai bus tinkamai pasirengę.

Vertimo elementų randame keliuose kursuose, tačiau pagrindinis vertimo kompetencijoms ugdyti kursas dėstomas trečiame semestre. Manytina, kad jis yra perteklinis, o jei priimama studentų grupė yra iš įvairių kalbinių kontekstų, toks kursas gali būti jiems ir gana sudėtingas. Jo atsiradimas programoje neturi aiškos motyvacijos, išskyrus vieną ar kelis dėstytojus, kurie vertimą dėsto pirmosios pakopos studijų programoje.

Tarpkultūriškumo komponentas yra integruojamas į kelis dalykus arba dėstomas atskirai, pirmame semestre. Jis tinka tiek lingvistiniuose dalykuose, tiek dalykinėje kalboje. To negalima būtų pasakyti apie du alternatyviai pasirenkamus dalykus: 1) *Kūrybiškumas ir inovacijos tinklinėje visuomenėje*; 2) *Vizualioji komunikacija ir istorijų kūrimas*. Abu jie su Programa susiję menkai. Todėl jų įtraukimą reikėtų kiek plačiau motyvuoti arba jų atsisakyti.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.*

Kaip nurodoma Apraše (21 p.), studijuojantiems MRU sudaromos galimybės individualizuoti studijas. Viena iš tokių galimybių būtų suteikiant galimybę mokytis individualiai, jei studentai pateikia prašymą, ir organizuojant jiems konsultacijas. Taip pat numatoma galimybė rinktis užduočių atlikimo būdą. Manytina, kad toks individualizavimas yra gana ribotas, neapima programos sandaros ir galimybės jos adaptuoti pagal savo poreikius.

Aprašo rengėjai nurodo ir galimybę vyksti pagal Erasmus mainų programą studijuoti į kitą universitetą. Tokių sutarčių MRU turi pakankamai. Susitikimo metu buvo minėta ir trumpalaikių vizitų galimybė (Erasmus+, BIP), jų vykdymo patirties MRU turi. Tiesa, ilgesnių vizitų patrauklumas dirbantiems studentams, į kuriuos orientuojasi vertinimui teikiama Programa, mažai tikėtinas. Tą rodo ekspertų patirtis dirbant antrosios pakopos programose, kuriose norinčių išvykti būna labai nedaug.

Vizito metu buvo keliamas klausimas dėl riboto pasirenkamųjų dalykų skaičiaus. Šiuo metu numatyta tik viena pasirinkimo galimybė – vienas dalykas iš dviejų antrame semestre. Vėliau MRU atsiųstas laisvųjų dalykų sąrašas, sprendžiant iš pavadinimų (pvz., *Antroji užsienio kalba 1, Lietuvių kalbos pagrindai* ir pan.) greičiausiai skiriamas pirmosios pakopos studentams ir magistrantams netiktų. Be to, nelabai aišku, kaip tie dalykai koreliuotų su programos tikslais. Todėl manytina, kad ribotas dalykų pasirinkimas neužtikrina galimybės individualizuoti studijas atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus ir prieštarauja universiteto kaip laisvos mąstymą ugdančios institucijos dvasiai.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programa atliepia strateginius MRU tikslus.
2. MRU skiriama daug dėmesio tarptautiškumui ir jo plėtotei, tai dera su Programos tikslais.
3. Programa išaugo iš jau vykdomų pirmosios pakopos humanitarinio profilio studijų programų ir galėtų būti logiška kurios nors jos tėsa.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Programos poreikis nusakomas paviršutiniškai, nesiremiama apklausomis ar objektyviai gaunamais viešai prieinamais ar institucijos parengtos analizės duomenimis.
2. Programa siekiama aprėpti pernelyg daug aspektų, iš esmės visus, kurie įeina į įprastą pirmosios pakopos programą. Tai neatitinka antrosios pakopos programoms keliamų reikalavimų suteikti labiau specializuotų žinių ir gebėjimų.
3. Atsižvelgiant į tai, kad antrosios pakopos programoms būdinga didesnė specializacija, o teikiamoje vertinimui Programoje ryškėjanti ašis yra dalykinė anglų kalba, siūloma labiau pagrįsti būtent dalykinės kalbos dėmenį: kodėl pasirinkta dėstyti konkrečius tris aspektus, kaip su pagrindine ašimi derės studentų rašomi mokslo darbai ir t. t.
4. Siūloma apsvarstyti privalomų literatūros ir vertimo segmentų reikalingumą programoje.
5. Siūloma numatyti daugiau pasirenkamųjų dalykų ir taip užtikrinti universiteto dvasią atliepiančią programos sąrangą bei galimybę studentams individualizuoti studijas.

Pataisymai, atlikti per 10 d. d. atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Per numatytą laiką MRU pavyko šiek tiek patobulinti vertinimui teikiamą studijų programą. Didžiausi pokyčiai yra du: 1) atsisakyta vertimo dëmens kaip perteklinio, kaip ir buvo rekomenduota (tiesa, 16 punkte ambicija programoje turėti vertimą liko); 2) trečiame semestre atsirado pasirenkamųjų dalykų modulis. Pamëginta labiau pagrįsti programos ašį – dalykinę anglų kalbą, tačiau manytina, kad tokioje programoje, kur neapsiribojama vieno dalyko kalba (pvz., teisës), susiaurinimas iki tarptautinės teisës ar tarptautinio verslo kalbos nėra aiškiai motyvuotas. Galbūt vertëtų dëstyti tiesiog teisës ar verslo kalbą, o ne specializuotą kurios nors srities šaką.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Programos poreikiui nusakyti rekomenduojama pasitelkti daugiau faktinės informacijos, o ne selektyviai pasirinktų žmonių nuomones. Tokia informacija gali būti surenkama apklausų būdu iš absolventų, pasitelkiant įvairius viešai prieinamus šaltinius, įskaitant statistinius duomenis.
2. Pagrindinį, dalykinės kalbos, segmentą rekomenduojama apibrėžti plačiau. Darbo rinkoje prireikia ne tik tarptautinės teisës, bet ir tiesiog teisës kalbos specialistų, tas pats pasakytina apie tarptautinio verslo kalbą.
3. Užmojis literatūros segmentu aprępti globalius kontekstus, manytina, yra kiek per platus, nesuteikiantis studijuojantiems gilesnių literatūros žinių ir gebėjimų. Vertëtų apsvarstyti jo reikalingumą ir (arba) statusą programoje.
4. Į pasirenkamųjų dalykų modulį įtraukti dalykų, kurie būtų tiesiogiai susiję su dalykine anglų kalba, taip pat numatyti galimybę įgyti daugiau teisës ir (ar) verslo žinių.
5. 3 lentelėje, kurioje matyti studijų rezultatų dermë su studijų ir vertinimo metodais, numatyti daugiau gebėjimų, susijusių su kritiniu mąstymu ir kūrybiškumu, neapsiribojant šiuo metu vyraujančiais reprodukcinio tipo gebėjimais.
6. Studentams ir kitiems suinteresuotiesiems pateikti informaciją nuosekliai, nepainiojant dalykų pavadinimų (žr. 31 punktą: *Mokslinis projektas 1* ir *Mokslinis projektas 2*; 4 priede jie vadinami *Tiriamąjo darbo projektais 1* ir 2).

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.*

Svarbiausios HMI mokslinių veiklų sritys, tiesiogiai susijusias su planuojama vykdyti studijų programa, yra dalykinės ir bendrosios užsienio kalbos mokymas(sis) universitetinėse studijose, diskurso analizė, vertimas, daugiakalbystė ir daugiakultūriškumas. Dėstytojai atlieka tyrimus terminologijos ir terminografijos, tekstynų lingvistikos, informacinio ir medijų raštingumo, literatūros bei filosofijos srityse. Per analizuojamą laikotarpį dėstytojai aktyviai vykdė mokslinius tyrimus, juos skelbė tarptautinio lygio publikacijose, viešino mokslinėse konferencijose, bendradarbiavo projektuose, organizavo daug mokslinių renginių.

Tyrimai, taikomosios veiklos patirtis integruojami į ketinamus dėstyti dalykus per atskiras temas, mokomąją ir metodinę medžiagą. Pavyzdžiui, vienos dėstytojos įdirbis atliekant diskurso tyrimus atsispindi dalyke *Dalykinis diskursas tarpkultūrinėje komunikacijoje*.

HMI mokslininkų tiriamosios veiklos vykdomos laikantis MRU 2022–2026 m. filologijos krypties mokslo programos ir MTEP veiklos gairių, įtrauktų į universiteto strateginį planą. Ketinamos vykdyti studijų programos apraše yra pagrįstos Universiteto HMI vykdomų mokslinių tyrimų sąsajos su Programa: pateikti išsamūs numatomų programos vykdytojų mokslo publikacijų sąrašai, tarp kurių išskiriamos monografijos, straipsniai užsienio mokslo žurnaluose, pranešimai tarptautinėse mokslo konferencijose, projektinė veikla ir kt.

Ekspertai atkreipia dėmesį, kad 2019–2023 m. numatomi programos dėstytojai vieni ar su bendraautoriais tarptautiniu lygiu pripažintose ar kitose leidyklose išleido 16 monografijų. Tačiau iš jų tik 6 pilnai ar iš dalies priskiriamos H004 mokslo kryptčiai (pagrindinės autorės trys MRU dėstytojos), monografijos dažniausiai skiriamos kalbų dėstymo problemų analizei, todėl dažniausiai kartu priskiriamos ir edukologijos kryptčiai S007. Taip pat pastebėta, kad Programos aprašo prieduose mokslinių publikacijų prieskyra ne visada yra korektiška, pavyzdžiui, knygos skyrius pateikiamas kaip monografija (žr. 2018 m. ataskaitą: Tamošiūnienė, Lora; Vaičiūnienė, Vilhelmina. *Post-project development of plurilingualism understanding in partner context // The foundations and versatility of English language teaching (ELT) / edited by Christoph Haase, Natalia Orlova and Joel Head. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2018*).

Mokslo kokybę leidžia užtikrinti ir vykdomos doktorantūros ir podoktorantūros studijos, dalyvavimas COST projektų veiklose, įvairiose asociacijose ir pan. Pagirtina, kad programos rengėjai jau bakalauro studijų metų įtraukia studentus į taikomąją mokslinę veiklą, susijusią

daugeliu atvejų su terminologijos ir tekstynų išteklių kūrimu, ir žada šitą veiklą tęsti ir magistrantūroje.

Praplėsdamas mokslo finansavimo galimybes, MRU 2020 m. įsteigė vidinį mokslo rėmimo fondą. Tačiau nei iš Aprašo, nei iš susitikimo su administracijos atstovais nepaaiškėjo, kiek lėšų nuo 2020 m. buvo skirta konkrečiai filologijos krypties tyrimams ar jų sklaidai paremti, kiek lėšų pritraukė filologijos kryptyje vykdyti tyrimai.

Ketinamos vykdyti programos apraše trūksta paskutinių trejų metų kasmetinio aukštųjų mokyklų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos vertinimo bei paskutinio palyginamojo ekspertinio universitetų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veiklos vertinimo su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje rezultatų analizės. Tačiau vien iš 2024 m. spalio 17 d. paskelbto Humanitarinių mokslų srities 2023 metų palyginamojo filologijos mokslo krypties vertinimo (2,5 balo) ekspertams susidaro nuomonė, kad mokslo kokybė nėra labai aukšta ir turėtų būti gerinama siekiant išlaikyti reikiamą magistrantūros studijoms vykdyti moksliško lygį.

Susitikimų metu buvo parodytas pasiryžimas toliau tęsti mokslinius tyrimus, aktyviai dalyvauti projektinėse veiklose ir pan. Tai leidžia manyti, kad ateityje programos vykdytojų moksliniai rodikliai augs.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.*

Vertinimui teikiama Programa yra gana eklektiško turinio. Ją sudaro trys segmentai, kurie susieti net su aštuoniomis tyrimų sritimis, pavyzdžiui, Tarpdisciplininiai dalykinės kalbos ir užsienio kalbų didaktikos tyrimai, Diskurso tyrimai, Literatūros ir literatūrinio vertimo tyrimai, Informacinio ir medijų raštingumo aukštajame moksle tyrimai ir kt. Nors apraše publikacijomis, taikomaisiais moksliniais tyrimais sąsaja tarp studijų turinio ir naujausių mokslo tyrimų pagrindžiama, tačiau toks daugiasluoksniškumas neleidžia suprasti aiškos, į programą orientuotos mokslinių tyrimų strategijos ir ja grindžiamos vykdomos veiklos. Perspektyvoje numatomi lingvistinių duomenynų kaupimo darbai, tekstynų anotavimas, semiotinio diskurso analizė ir kt., be jokios abejonės, yra šiuolaikiški ir aktualūs.

Programos dėstytojai vykdo diskurso, terminologijos, tekstynų lingvistikos, kalbų dėstymo didaktikos ir kt. tyrimus, grindžiamus naujausiomis mokslo žiniomis, patys dalijasi savo tyrimų rezultatais, yra aktyvūs ir nebijantys naujų technologijų, dirbtinio intelekto keliamų iššūkių. Bendravimas su Vytauto Didžiojo universiteto Kompiuterinės lingvistikos specialistais, glaudūs ryšiai su užsienio partneriais, dalyvavimas įvairiose mokslo asociacijose,

konsorciumuose (CLARIN, EAFT, DiscourseNet ir kt.), projektuose rodo, kad programoje pavyks užtikrinti dalykų turinio ir mokslo, kalbos technologijų pasiekimų darną. Tačiau ekspertai atkreipia dėmesį, kad turimos žinios ir išmanymas, kurie naujausi tyrimai turėtų būti įtraukti į studijų programą, turėtų atsispindėti ir dalykų aprašuose bei nekartoti pirmosios studijų pakopos programų mokslinės literatūros.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Atliekami tyrimai pasižymi tarptautiškumu ir tarpdalykiškumu, tai atliepia MRU viziją ir strategiją;
2. Aktyvus bendradarbiavimas su akademineis, neakademineis ir socialineis partneriais tarptautiniu ir nacionaliniu lygiu, narystė įvairiose tarptautinėse organizacijose ir asociacijose duoda gerų rezultatų.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Siekiant glaudesnės studijų ir mokslo vienovės, programos dėstytojai savo mokslinėje veikloje turėtų daugiau dėmesio skirti dalykinės kalbos (ne tik jos dėstymo ar išteklių kaupimo) tyrimams;
2. Studijų krypties komitetui reikėtų atsakingiau vertinti dalykų aprašus, ne tik siejant juos su programos tikslais, bet ir su naujausiais moksliniais tyrimais. Dėstytojams reikėtų kritiškai įsivertinti dalykuose siūlomos literatūros sąrašus, juos atnaujinti studentams prieinamais naujausiais ir konkrečiai į dėstomo dalyko turinį orientuotais šaltiniais.

Pataisymai, atlikti per 10 d.d. atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Ketinamos vykdyti programos Aprašo rengėjai pateikė paskutinių trejų metų kasmetinio universitetų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo rezultatus ir juos pakomentavo (žr. 13 ir 14 priedus). Nurodyta, kad MRU nepritarė vertinimo rezultatams, nes manė, kad ne iki galo atsižvelgta į visus rodiklius, tačiau ketina toliau plėtoti mokslinius tyrimus, publikuoti juos aukščiausio lygio leidiniuose, konferencijose, aktyviau teikti mokslo projektų paraiškas, ieškoti užsienio mokslininkų bendroms publikacijoms rengti ir kt., kad filologijos krypties mokslinės veiklos kokybė išaugtų ir būtų pakankama kokybiškoms mokslu grindžiamomis magistrantūros studijoms vykdyti. Apraše taip pat papildyta informacija apie dėstytojų mokslinių išvykimų finansavimą, tai dažniausiai vyksta

naudojantis ERASMUS programos, COST projektų lėšomis, todėl iki galo neaišku, ar Fakultetas skiria pakankamai lėšų filologijos krypties moksliniams tyrimų vystymui ir sklaidai.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Fakultete sukurti aiškesnę filologijos krypties vystymo strategiją, numatyti veiksmus Programos vykdymui svarbiam tarpdalykiniam (ypač su komunikacijos, IT kryptčių) tyrėjų bendradarbiavimui užtikrinti;
2. Atsižvelgiant į mokslinių tyrimų vertinimo išvadas ir rekomendacijas toliau intensyviai plėtoti filologijos krypties tyrimus, koncentruojantis į Programai aktualias dalykinės kalbos kaip tokios, jos diskurso, kompiuterinės analizės, tarpkultūriškumo tyrimo sritis. Kalbos didaktikos tyrimai neturėtų būti šioje programoje prioritetiniai;
3. Aktyviau rengti paraiškas ne tik COST, bet ir LMT, Horizon ar kitoms projektinėms veikloms finansuoti;
4. Dalykų aprašai ir juose pateikiamos literatūros sąrašai turi atitikti antrosios studijų pakopos lygį.

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Priėmimas į vertinimui teikiamą antrosios pakopos studijų programą numatomas vykdyti remiantis Universiteto patvirtinta ir Senato kasmet atnaujinama tvarka. Kandidatai turi būti baigę Anglų filologijos arba Vertimo bakalauro studijas. Studentų priėmimas vyksta konkurso būdu, priėmimo konkursinis balas sudaromas iš dviejų komponentų: baigiamojo darbo įvertinimo, padauginto iš 0,8 svertinio koeficiento, bei likusiųjų diplomo priede ar priedėlyje esančių įvertinimų (pažymių) aritmetinio vidurkio. Studentams, turintiems MRU lyderio diplomą, pridedami 2 papildomi balai. Priėmimas numatomas vykdyti dviem etapais – pagrindiniu ir papildomu. Informacija apie priėmimo tvarką, konkursinį balą ir minimalius reikalavimus valstybės finansuojamoms ir nefinansuojamoms vietoms skelbiama universiteto interneto svetainėje, taip pat parodose, studijų mugėse ir susitikimuose su potencialiais studentais.

Studentų atrankos ir priėmimo proceso kriterijai yra vieši ir skelbiami aukštosios mokyklos interneto svetainėje lietuvių ir anglų kalbomis. Priėmimas į aukštąją mokyklą vyksta konkurso būdu, o kandidatams, atitinkantiems nustatytus reikalavimus, gali būti suteikiami papildomi balai. Apraše teigiama, kad į programą gali stoti kandidatai, baigę anglų filologijos arba vertimo universitetinių bakalauro studijų programas. Taip pat pabrėžiamas siekis pritraukti užsienio studentų. Vis dėlto, ekspertų vizito metu paaiškėjo, kad darbuotojai labai skirtingai supranta studentų priėmimo sąlygas. Todėl būtų tikslinga numatyti aiškią priėmimo procedūrą, patikslinant, ar stojantieji turi būti baigę būtent vertimo iš anglų kalbos programas. Be to, vizito metu nebuvo pateikta pozicija dėl išlyginamųjų studijų galimybės, o ekspertų nuomone, ši sąlyga taip pat turėtų būti aiškiai apibrėžta.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimas vykdomas pagal Senato reglamentuotą tvarką, informacija apie procedūrą yra skelbiama viešai. Jei stojantysis asmuo yra įgijęs ankstesnį išsilavinimą užsienyje, jis vertinamas kaip pateikęs prašymą atlikti kvalifikacijos akademinį pripažinimą. Kvalifikacijų vertinimo ir akademinio pripažinimo paslauga yra neatsiejama stojimo proceso dalis. Sprendimas dėl kvalifikacijų pripažinimo priimamas per mėnesį. Stojantieji, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę kreiptis į SKVC. Aukštoji mokykla užtikrina išorinę kvalifikacijų pripažinimo stebėseną, kasmet teikdama SKVC ataskaitas.

Kvalifikacijos ar dalinių studijų metu pasiekti rezultatai pripažįstami, jei atitinka šiuos kriterijus: 1) rezultatai pasiekti ankstesnių MRU studijų metu ir atitinkama programa arba dalykas, kurio rezultatus norima įskaityti, iš esmės nepasikeitę; 2) rezultatai įgyti dalinių studijų būdu kitoje aukštojoje mokykloje, su kuria yra sudaryta mainų sutartis. Mokymosi rezultatai pasiekti „Erasmus+“ judumo laikotarpiu yra visiškai pripažįstami.

Stojantieji, pageidaujantys įskaityti studijų rezultatus, kurių turinys nėra suderintas su aukštąja mokykla, turi pateikti atitinkamus dokumentus, kurie vėliau vertinami ir lyginami su numatomos studijuoti programos dalykų reikalavimais. Studijų rezultatai, įgyti neformaliojo arba savaiminio būdu, pripažįstami pagal numatytą kreditų pripažinimo tvarką.

Užsienyje įgytos kvalifikacijos, neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimai yra pripažįstami pagal aiškiai reglamentuotą tvarką, kuri viešai prieinama ir skelbiama aukštosios mokyklos interneto svetainėje. Pasiekimų pripažinimą atlieka ekspertas ar ekspertų grupė, paskirta Universiteto rektoriaus įsakymu, vadovaujantis studijų programos reikalavimais ir nustatytais vertinimo kriterijais. Užsienyje įgytų studijų rezultatų įskaitymo procesas yra tinkamai reglamentuotas, o jo įgyvendinimas užtikrina vienodus standartus.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

Aukštoji mokykla siūlo platų paramos studentams spektrą, apimantį akademinę, finansinę, socialinę, psichologinę ir asmeninę paramą. Bendraisiais ir individualiais studijų klausimais studentai gali konsultuotis su studijų vadybininku arba programos vadovu. Užtikrinant finansinę paramą ir atliepiant studentų poreikius yra teikiamos socialinės ir skatinamosios stipendijos. Studentai gali kreiptis dėl mokesčių mažinimo arba atleidimo. Aukštojoje mokykloje įsteigtas Bendruomenės gerovės centras, kuriame veikia Sveikatingumo ir sporto skyrius, Psichologinio konsultavimo skyrius bei Kultūros ir meno skyrius. Asmeninei maldai įkurta koplyčia. Studentai turi galimybę gauti įvairiapusę, tinkamą ir pakankamą akademinę, finansinę, socialinę, psichologinę ir asmeninę paramą. Kiek neįprasta, kad į pagalbos studentams organizacinę veiklą ir pačios pagalbos veiklas neįtraukiama studentų atstovybė arba apie tai Apraše nepateikiama jokios informacijos.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Studentų konsultavimas organizuojamas atsižvelgiant į studentų poreikius, sudarytos sąlygos su dėstytojais patogiu metu susitikti auditorijose, bendrauti el. paštu, informacinėje sistemoje „Studijos“ arba Moodle platformoje. Nuotolinės studijos studentams, individualiai studijuojantiems dalyką, numato individualias arba mažų grupių konsultacijas virtualioje

mokymosi aplinkoje. Kiekvienas studentas gali gauti individualią pagalbą ir konsultacijas ŽVSF dekanate. Išsami informacija apie Universitetą, studijų tvarką, finansavimo galimybes, akademinės etikos normas ir laisvalaikio veiklas pateikiama Studijų gide ir Universiteto svetainėje. Studijų programos pradžioje studijų vadovas susitinka su studentais ir pristato programos įgyvendinimo tvarką. Visą informaciją apie studijų organizavimą studentai gauna elektroniniu paštu iš studijų vadybininko. Manytina, kad bent dalį tokio pobūdžio informacijos galėtų teikti ir studentų atstovybė, tačiau apie tai Apraše nebuvo pateikta jokios informacijos.

Apraše minimas labai platus konsultacijų studentams spektras, tačiau siekiant išvengti painiavos, vertėtų patikslinti ir aiškiau apibrėžti, kokios konsultavimo formos yra priimtinos, o kokios – ne. Aiškiai apibrėžtas ir formalizuotas konsultavimo procesas padėtų užtikrinti sklandžią ir aiškią konsultacijų praktiką.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Aiškiai reglamentuoti ir viešai prieinami studentų priėmimo, kvalifikacijų bei neformalaus mokymosi pasiekimų pripažinimo procesai;
2. Įvairiapusis, platus ir pakankamas paramos studentams spektras, apimantis akademinę, finansinę, socialinę, psichologinę ir asmeninę pagalbą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Svarstyтина galimybė plėsti stojimo į programą kriterijus, įtraukiant ir kitų filologijos kryptų bakalauro programų absolventus bei numatant aiškią priėmimo tvarką;
2. Programos apraše nėra informacijos apie studentų atstovybės vaidmenį teikiant studijuojantiems paramą.

Pataisymai, atlikti per 10 d. d. atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Atsižvelgdami į ekspertų pastebėjimus programos aprašo rengėjai papildė informaciją apie studentų priėmimą (34 p.) nurodydami, kad „į DAKT programą gali stoti kandidatai, kurie moka anglų kalbą ne žemesniu kaip C1 lygiu pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis ir pateikia tai įrodančius dokumentus (išskyrus anglų filologijos, vertimo ir redagavimo bakalauro studijų programų absolventus). Be to, kandidatai turi būti išklause bent 15 kreditų kalbotyros, literatūros ir (arba) kultūros studijų dalykų. Kandidatams sudaromos galimybės baigti MRU papildomas studijas, kurių metu studijuojama 15 kreditų kalbotyros, literatūros ir kultūros studijų dalykų“. Vis dar lieka neaišku, ar į programą gali stoti bet kokių studijų kryptų

absolventai, taip pat, neaiški išimtis, aprašyta skliausteliuose, todėl siekiant aiškumo šią dalį būtų galima aiškiau formuluoti.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Siekiant aiškumo dėl priėmimo į studijų programą kriterijų, vertėtų tiksliai nurodyti, ar į programą gali stoti bet kurios studijų krypties absolventai, kurie moka anglų kalbą ne žemesniu kaip C1 lygiu pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis. Taip pat, aiškiau apibrėžti, kokios išimtys taikomos anglų filologijos, vertimo ir redagavimo bakalauro studijų programų absolventams (pvz., ar šiems absolventams netaikomas reikalavimas pateikti anglų kalbos lygį įrodančius dokumentus);
2. Programos apraše nėra informacijos apie studentų atstovybės vaidmenį teikiant studijuojantiems paramą.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Apraše nurodoma, kad studijų procesas organizuojamas atsižvelgiant į studentus, taikant į studentą orientuotą požiūrį, ugdant pačius svarbiausius universitetinių studijų gebėjimus. Dėstymo, studijavimo ir vertinimo metodai, numatyti kiekviename dalyke, dažniausiai atitinka bendresnius tikslus, numatoma metodų įvairovė leidžia tikėtis adekvačių rezultatų.

Kaip jau minėta, vertinti teikiamoje Programoje numatyta, kad pusė laiko studentai dirbs nuotoliniu būdu, o kita pusė bus skiriama auditoriniam darbui. Tą padalijimą vertėtų detaliau apsvarstyti, nes jo proporcijos gali priklausyti ir nuo dalyko specifikos. Manytina, kad *Moodle* ir kitų sistemų integravimas (*Forumas*, *Pokalbis* ir kt. VMA priemonės) galėtų tam pasitarnauti, tačiau svarbu aiškiai apibrėžti, kokios sistemos konkrečiame dalyke yra pasitelkiamos. Galbūt sėkmės atveju tai išaiškės vykdant programą.

Studijuojančiųjų poreikius padeda patenkinti ir bibliotekos išteklių prieinamumas: prenumeruojamos duomenų bazės, konsultuojantieji teminiai bibliotekininkai. Tačiau atkreiptinas dėmesys į labai suvaržytą programos tinklėlį, kuriame pasirenkamųjų dalykų sąrašas yra labai skurdus. Kaip minėta, tai apriboja studentų galimybes siekti išsilavinimo tikslų ir nedera su esminėmis universitetinių studijų prielaidomis: išsilavinimo siekiu ir akademinė laisve.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

MRU siekia sudaryti lanksčią ir patrauklią studijų aplinką socialiai pažeidžiamoms grupėms bei specialiųjų poreikių turintiems studentams. Apraše nurodomos įvairios priemonės, tokios kaip elektroninė studijų knygelė, kuria galima pasinaudoti prašant pagalbos, individualaus mokymosi galimybė ir pan. Technologinis progresas ir išplėtotą technologinę aplinką suteikia galimybių lengvai pasiekti biblioteką ir ypač vertingas duomenų bazes neišeinant iš namų, kai kurių kategorijų studentai turi teisę kreiptis į MRU finansinės paramos. Vizito metu pastebėta, kad MRU infrastruktūra yra pakankamai gerai pritaikyta ir judėjimo negalią turintiems studentams. Tiesa, Apraše nėra duomenų, kiek tokių studentų MRU yra. Darytina išvada, kad pažeidžiamoms studentų grupėms sąlygos studijuoti MRU yra tinkamos.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

Kaip nurodoma Apraše, MRU daug dėmesio skiriama akademiniam sąžiningumui. Minėtinas 2015 m. priimtas Akademinės etikos kodeksas dėl įvairių formų nesąžiningumo netoleravimo, numatytos nuobaudos už pažeidimus iki pašalinimo iš universiteto. Tačiau Apraše nėra informacijos apie procesą, kaip tos nuobaudos skiriamos, taip pat nėra duomenų apie tai, kiek studentų tokias nuobaudas yra gavę, kiek studentų pašalinta ar bent svarstyta pašalinti iš universiteto būtent dėl akademinio nesąžiningumo.

MRU turi įdiegtą modernią plagiato aptikimo sistemą OXSICO. Ji leidžia studentui savarankiškai patikrinti savo baigiamąjį darbą. Suvokimas, kas yra plagiatas, ir akademinio sąžiningumo kultūra yra svarbi universitetinių studijų kultūros dalis.

2024 m. balandžio mėn. MRU priimtas svarbus dokumentas, atliepantis bene didžiausią šių dienų iššūkį – dirbtinio intelekto (DI) naudojimą akademinėje aplinkoje. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad dokumentas orientuotas į lietuvių kalbos aplinkoje kuriamus tekstus. Dokumentas (*Generatyvinio dirbtinio intelekto įrankių naudojimo Mykolo Romerio universiteto studijų procese tvarka*) 16 punkto k ir l dalyje išvardijami DI požymiai, būdingi lietuvių kalba rengiamiems darbams, tačiau niekur nenurodomi jokie anglų kalba parašytų darbų požymiai. Manytina, kad būtent angliški tekstai, bent šiuo metu, potencialiai kelia gerokai daugiau problemų nei lietuviški, be to, anglų kalba kuriami tekstai bus aktualūs vykdant vertinimui teikiamą Programą. Todėl būtų svarbus ne tik į bendro pobūdžio reglamentavimas, bet ir aiškos taisyklės dėl angliško tekstų. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad šį ir anksčiau minėtus dokumentus reikėtų turėti išverstus į anglų kalbą, jei Programoje studijuotų užsienio piliečiai.

2021 m. MRU yra parengęs svarbų dokumentą dėl lygių galimybių užtikrinimo (*Lygių galimybių politika*). Juo vadovaujantis siekiama užtikrinti visiems MRU bendruomenės nariams lygias galimybes ir išvengti diskriminacijos dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos ir pan. Apie jo taikymo praktiką Apraše informacijos nepateikiama.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

2022 m. gruodžio mėn. MRU patvirtinti atnaujinti Apeliacijų nuostatai, pagal kuriuos numatyti apeliacijų teikimo pagrindai ir procedūros. Taip pat aiškiai nurodomi apeliacijos teikimo, skundimo ir kiti terminai. Svarbus dokumento aspektas yra tas, kad jame numatyta galimybė teikti apeliacijas ir anglų kalba. Kaip minėta susitikimo metu, programa atvėrta ir užsienio piliečiams, todėl jie turėtų galimybę pateikti apeliaciją anglų kalba. Tačiau

atsiųstuose dokumentuose nepavyko rasti informacijos apie MRU praktiką, susijusią su šio ir kitų dokumentų vertimu į anglų kalbą. Užsienio piliečiai turėtų turėti galimybę ne tik teikti apeliaciją, bet pirmiausiai suprasti, kokiais atvejais ją gali teikti.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. MRU teisinė bazė ir materialiosios sąlygos yra tinkamos pažeidžiamoms studentų grupėms;
2. MRU priimti dokumentai leidžia užtikrinti plagiato patikrą ir puoselėti akademinio sąžiningumo kultūrą, taip pat leidžia užtikrinti lygias bendruomenės narių galimybes ir nediskriminavimą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Siekiant užtikrinti studijų individualizavimo poreikius, būtina numatyti daugiau pasirenkamųjų dalykų;
2. DI naudojimą reglamentuojančiame dokumente reikėtų atsižvelgti ir į anglų kalba kuriamus tekstus;
3. Visus studijuojantiems aktualius dokumentus būtina išversti į anglų kalbą.

Pataisymai, atlikti per 10 d. d. atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Į rekomendaciją numatyti daugiau pasirenkamųjų dalykų atsižvelgta, nes atsirado naujas pasirenkamųjų dalykų modulis trečiame semestre. Tačiau numatyti pasirenkamieji yra menkai susiję su programos ašimi – dalykine anglų kalba, atrodo, kad dalykų ir modulių balansas krypta į plačiai suprastą tarpkultūriškumą, o dalykinė kalbos segmentas lieka gana ribotas.

Dalykų aprašai pirmą kartą buvo pateikti labai įvairios parengimo kokybės. Ta įvairovė išliko ir teikiant pataisytą Aprašą. Pavyzdžiui, *DAK ir komunikacija 1*, *DAK ir komunikacija 3* privalomosios literatūros sąrašai yra labai trumpi, iš esmės apsiribojama vadovėliais. Magistrantūros studijos apskritai retai formuojamos vadovėlių pagrindu.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Pasirenkamuosius dalykus labiau sieti su programos ašimi – dalykine anglų kalba.
2. Peržiūrėti dalykų aprašus atsižvelgiant į magistrantūros pakopos reikalavimą studijas grįsti mokslo pasiekimais. Papildyti privalomosios literatūros sąrašus dalyko turinį ir studijų pakopą atitinkančiais šaltiniais ir neapsiriboti gana elementariais vadovėliais.

3. Numatant ir užsienio piliečių priėmimą, DI naudojimą reglamentuojančiame dokumente reikėtų atsižvelgti ir į anglų kalba kuriamus tekstus.
4. Jei numatoma priimti užsieniečius, visus studijuojantiems aktualius dokumentus būtina išversti į anglų kalbą.

2.5. DĒSTYTOJAI

- *Programoje dirbančių dēstytoju skaičiams, kvalifikācijas ir kompetēncijas (mokslinēs, didaktinēs, profesionēs) pakankamums studiju rezultāts pasiekti ivertināms.*

Programoje numatyta 13 dēstytoju. Visi jie yra socialiniū ar humanitariniū mokslū daktarai. Didžioji jų dalis yra filologiniū studiju absolventai, įgiję ir mokytojo kvalifikaciją, o vėliau tapę edukologijos mokslū daktarais. Mažesnioji dalis yra įgiję ekonomikos, filosofijos ar kitą mokslo laipsnį.

Dauguma dēstytoju plėtoja mokslinius tyrimus edukologijos srityje, kas ne visai atitinka siūlomos programos profilį. Kai kurių gyvenimo aprašymuose nurodytas išsilavinimas ir suteiktas kvalifikacinis laipsnis yra netikslus ir ne visai korektiškas (Anglų kalbos filologijos bakalauro ir Anglų kalbos filologijos magistro laipsnis), jis neatitinka dokumentuose nurodyto įrašo (abiem atvejais turėtų būti Anglų filologijos). Netikslumų pasitaiko ir daugiau. Atkreiptinas dėmesys, kad teikiamos programos Aprašo priede Nr. 6 pateikiamuose gyvenimo aprašymuose pasitaiko dēstytoju, kurių anglų kalbos gebėjimai nesiekia C1 lygio, o tai gali būti kliūtis įgyvendinant Programą, į kurią priimami Anglų filologijos pirmosios pakopos absolventai, jau pasiekę C1 anglų kalbos mokėjimo lygį. Numatytas kviestinis dēstytojas yra aukštos kvalifikacijos mokslininkas, tačiau apie jo darbo patirtį MRU informacijos Apraše nėra pateikiama.

Visi dēstytojai, išskyrus vieną docentą yra aktyvūs mokslininkai, daugiausiai – edukologijos srityje. Tačiau kai kurių mokslinė veikla (dviejų dēstytoju) visiškai atitinka siūlomos programos profilį ir yra pakankamai aukšto lygio. Programoje numatyti dēstyti dēstytojai aktyviai dalyvauja asociacijose ir tinkluose, susijusiuose su terminologijos, kalbos išteklių, diskurso studijų ir vertimo mokymo tyrimais. Įdomi veikla vykdoma ir Baltijos Korėjos studijų asociacijoje. Dēstytojai dalyvauja mokslo žurnalų leidyboje, organizuoja konferencijas, dirba konferencijų moksliniuose komitetuose.

Atkreiptinas dėmesys į informacijos apie publikacijas pateikimą. Vyrauja kolektyvinė autorystė, kai straipsnius rašo keli mokslininkai. Iš esmės nėra neįprasta, jei humanitarinio profilio darbo autorių sąrašas neviršija 3–4, tačiau didesnis autorių skaičius šiai sričiai nebūdingas. Gana keista matyti kai kuriuos autorius prie jiems nebūdingų tyrimo sričių mokslo darbų. Be to, kai kurių darbų prieskyrose matyti sunkiai paaiškinamos informacijos. Pavyzdžiui, monografijų kategorijoje atsiranda darbai, kurių apimtis – keli ar keliolika puslapių ir kurie labiau primena straipsnį ar knygos dalį, bet ne visą knygą. Tokios publikacijų prieskyros

pateikiamos 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3 prieduose, o 7.2.4 priede nurodytos monografijos yra konferencijų medžiaga, paprastai nepriskirtina monografijoms.

Manytina, kad dėstytojų skaičius ir kvalifikacija yra tinkama. Rekomenduojama įgyti daugiau patirties dalykinės kalbos tyrimuose, kas geriau atitiktų planuojamos Programos profilį.

● *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Apraše nurodoma, kad pedagoginis personalas nuolat raginamas dalyvauti įvairiose mobilumo programose. Informacijos apie tai pakanka, o dėstytojų gyvenimo aprašai rodo, kad didelė jų dalis išvyksta dėstyti pagal mobilumo programas, ypač aktyviai naudojamosi Erasmus+ mainų programa. Be to, dauguma dėstytojų kelia savo mokslinę ir didaktinę kvalifikaciją įvairiuose kursuose, konferencijose ir kituose renginiuose. Ne vienas kvalifikacijos kėlimo kursas yra susijęs su naujomis technologijomis, pavyzdžiui, kalbų mokymu skaitmeninėse aplinkose, skaitmeniniu studijų turiniu.

MRU nuolat siūlo savo dėstytojams kompetencijų tobulinimo kursus. Dėstytojai dalyvauja kvalifikacijos kėlimo kursuose užsienyje. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad nuolatinio kiek aiškiau apibrėžto finansavimo, skirto kvalifikacijai kelti, nenumatyta. Vizito metu paaiškėjo, kad dėstytojai į konferencijas dažniausiai vyksta tada, jei jos finansuojamos iš projektų lėšų, taip pat dėstytojai nėra išleidžiami kūrybinių atostogų, kurių metu galėtų daugiau dėmesio skirti savo mokslinei ir pedagoginei kvalifikacijai kelti. Ši galimybė numatyta LR mokslo ir studijų įstatyme.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Dėstytojai yra įsitraukę į įvairias mokslo veiklas (tinklus, projektus) Lietuvoje ir užsienyje;
2. Dėstytojai nuolat kelia savo kvalifikaciją įvairiuose renginiuose Lietuvoje ir užsienyje;
3. MRU nuolat dalijasi informacija apie įvairias kvalifikacijos kėlimo galimybes, skatina dėstytojus įvairiose mobilumo renginiuose.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Daugiau dėmesio skirti tyrimams, susijusiems su dalykine anglų kalba, ne tik jos dėstymu;
2. Korektiškiau pateikti informaciją apie publikacijų prieskyras kategorijoms, pavyzdžiui, monografijoms;

3. Numatyti aiškiau apibrėžtą finansavimą dėstytojų mokslinėms ir pedagoginėms kompetencijoms tobulinti ir apie tai informuoti dėstytojus;
4. Sudaryti dėstytojams galimybes pasinaudoti kūrybinėmis atostogomis, kaip numatyta LR mokslo ir studijų įstatyme.

Pataisymai, atlikti per 10 d. d. atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Po pataisymų programos apraše atsirado papildomos informacijos apie dėstytojus ir jų tyrimus. Tiesa, informacija apie publikacijų prieskyras neįtikino, nes kitose institucijose tokios praktikos, kai konferencijų medžiaga priskiriama monografijoms, nėra. Į tai savo ataskaitoje yra atkreipę dėmesį ir 2023 metais Lietuvos universitetų mokslą vertinę ekspertai.

Kalbos dėstymas, numatomas kaip tyrimų kryptis, nėra programos tikslas, nors su programa netiesiogiai ir susijęs.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Daugiau dėmesio skirti tyrimams, susijusiems su dalykine anglų kalba, ne tik jos dėstymu;
2. Korektiškiau pateikti informaciją apie publikacijų prieskyras kategorijoms, pavyzdžiui, monografijoms. Remtis gerąja institucijų praktika;
3. Skatinti ir motyvuoti dėstytojus pasinaudoti kūrybinėmis atostogomis, kaip numatyta LR mokslo ir studijų įstatyme.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

Apraše pateikta programai vykdyti reikalingų išteklių apžvalga leidžia manyti, kad fiziniai, informaciniai ir finansiniai ištekliai šiuo metu yra pakankami ir tinkami. Universitetas nuolat atnaujina studijų procesui reikalingas patalpas, aprūpina jas naujausia įranga. Perkamos licencijos (pvz., *Sketch Engine*), studijų literatūra arba studentai naudojami laisvosios prieigos programine įranga ir atviraisiais bibliotekos ištekliais. Studijų erdvė pritaikyta studentams su negalia ar kitais spec. poreikiais. Vizito metu įsitikinta, kad auditorijos tinkamos mišraus pobūdžio darbui, nes, tikėtina, kad jam poreikis magistrantūros studijose tikrai atsiras.

MRU bibliotekoje prenumeruojama daug duomenų bazių, tarp jų yra tinkamų ir filologijos krypties šaltinių paieškom, yra daug žodynų ir kt. Biblioteka pritaikyta ir turintiems specialiųjų poreikių. Čia įrengtos vietos ne tik savarankiškam, bet ir grupiniam darbui, vizito metu buvo įsitikinta, kad skaityklose mėgsta dirbti ir dėstytojai. Dėstytojai susitikimo metu išsakė nuomonę, kad jiems nėra būtinos atskiros darbo vietos universitete, jie studentus dažniausiai konsultuoja nuotoliu, o bendriems susirinkimams erdvių pakanka.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

MRU patvirtintas 2021–2025 m. Infrastruktūros gerinimo ir energijos tvarumo plano biudžetas. Tačiau apraše nenurodoma, kiek konkrečiai lėšų planuojama skirti filologijos ir vertimo krypties programų poreikiams, kiek planuojama lėšų papildomai skirti, jei būtų pradėta vykdyti nauja magistro studijų programa. Neaišku, kiek lėšų buvo skirta paskutiniaisiais metais konkrečiai filologijos krypties literatūrai ir tyrimams reikalingai programinės įrangos licencijoms įsigyti. Šitos informacijos nepavyko gauti ir vizito metu. Nors teigiama, kad kiekvienais metais pagal akademinio personalo išsakytą poreikį atnaujinami bibliotekos ištekliai, tačiau turbūt ne visi dėstytojai naudojami šia galimybe, nes dalykų aprašuose nesimato naujausios literatūros.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Ketinamai vykdyti Programai numatyta infrastruktūra yra šiuolaikiška, patogi ir tinkama;
2. MRU bibliotekos turimi informaciniai ištekliai pakankami Programai įgyvendinti, pagal poreikį, kiekvienais metais jie gali būti atnaujinami.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Reikėtų turėti konkretų programos vykdymui / atnaujinimui skirtą perspektyvinį planą;

2. Reikėtų tinkamai naudotis galimybe nuolat atnaujinti bibliotekos išteklius studijų programos poreikį atliepiančiais leidiniais;
3. Dėstytojai turi bendras susitikimų erdves ir galimybę ruošti paskaitoms, vykdyti mokslinius tyrimus Universiteto bibliotekoje, tačiau reikėtų užtikrinti ir kompiuterizuotas darbo vietas darbo kabinetuose, kur taip pat būtų galima konsultuoti studentus ir pan.

Pataisymai, atlikti per 10 d.d atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Programos apraše, reaguojant į ekspertų rekomendaciją „Infrastruktūros gerinimo plane numatyti erdvių savarankiškam dėstytojų darbui sukūrimą“, pateikta papildomos informacijos apie tai, kad Universitetas užtikrina dėstytojų savarankiško darbo sąlygas, skirdamas tam dvi kompiuterizuotas darbo vietas ir suteikdamas galimybę dirbti bibliotekoje. Manytina, kad tai nėra pakankama ir infrastruktūra galėtų būti peržiūrima, ypač jei dėstytojai to pageidautų.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Reikėtų turėti konkretų Programos vykdymui / atnaujinimui skirtą perspektyvinį planą;
2. Reikėtų tinkamai naudotis galimybe nuolat atnaujinti bibliotekos išteklius studijų programos poreikį atliepiančiais leidiniais;
3. Dėstytojai turi bendras susitikimų erdves ir galimybę ruošti paskaitoms, vykdyti mokslinius tyrimus Universiteto bibliotekoje, tačiau reikėtų užtikrinti ir daugiau nei dvi kompiuterizuotas darbo vietas darbo kabinetuose, kur taip pat būtų galima konsultuoti studentus.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

Studijų kokybės valdymui skirtoje programos aprašo dalyje yra pateikiama išsami informacija apie aukštosios mokyklos studijų vadybos sistemą ir studijų kokybės užtikrinimo procesus. Vidinė Universiteto kokybės užtikrinimo sistema atitinka „Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatus ir gaires“ (2015) ir yra reglamentuota universiteto teisės aktuose. Vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema yra apibrėžta Universiteto statute bei Universiteto studijų ir mokslo kokybės politikos ir vidinės kokybės užtikrinimo sistemos nuostatuose (2023). Apraše akcentuojama, kad MRU studijų procesas yra suderintas su Europos ir Lietuvos teisės aktais, o atsakomybės už studijų procesą ir kokybės valdymą paskirstomos tarp skirtingų institucijų. MRU Senatas ir Rektorius atsakingi už studijų kokybės politikos formavimą bei įgyvendinimą, tuo tarpu akademiniai padaliniai ir studijų krypties komitetai rūpinasi studijų programų kokybe ir jų praktiniu įgyvendinimu. Svarbią funkciją studijų kokybės užtikrinime atliks Akademinių reikalų centras, kuris, kaip nurodoma Programos apraše, atsakingas už studijų programų kūrimą, atnaujinimą, vertinimą bei paramos teikimą akademinei bendruomenei. Studijų kokybės užtikrinimo pagrindinės veiklos priskiriamos Studijų krypties komitetui, kuris glaudžiai bendradarbiauja su dėstytojais, MRU personalu, studentais bei socialiniais partneriais. Jei programa būtų patvirtinta, atsakomybė už jos vykdymą būtų patikėta Filologijos pagal kalbą ir vertimo studijų krypties komitetui.

Atkreiptinas dėmesys į kai kuriuos vadybinius aspektus, susijusius su Aprašo rengimu ir Programos valdymu. Manytina, kad Aprašo rengimo grupė, kuri potencialiai vėliau galėtų atlikti Studijų krypties komiteto (SKK) vaidmenį, yra pernelyg didelė. Beveik kiekvienas jos narys turi asmeninį interesą išlaikyti savo dėstomą dalyką vertinimui teikiamoje programoje. Juos visus suderinti yra labai sudėtinga. Greičiausiai dėl to programa neturi aiškaus profilio ir labiau primena plačią bakalauro pakopos studijų programą.

Atsižvelgiant į tai, kad SKK yra atsakingas už vertinimui teikiamą Programos įgyvendinimą, kiekvienam jo nariui būtina aiškiai numatyti konkrečias funkcijas ir vaidmenį. Siekiant užtikrinti skaidrią komunikaciją ir aiškų veiklų koordinavimą Programoje, apie priskirtas funkcijas vertėtų informuoti tiek patį SKK narį, tiek Programos studentus.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

Pateiktame Apraše nurodoma, kad socialiniai dalininkai dalyvauja užtikrinant kokybę visuose Universiteto lygmenyse – akademiniuose, administraciniuose padaliniuose, rektorate, senate. Minima, kad svarbiausios studijų krypties studijų kokybės užtikrinimo veiklos yra orientuotos į pirminę grandį – SKK, dėstytojų ir kitų MRU personalo narių, studentų ir socialinių dalininkų bendradarbiavimą. SKK atsakingas už dalininkų ir jų poreikių atitikties klausimus, taip pat palaiko grįžtamąjį ryšį su studentais, absolventais ir kitais studijų krypties programos dalininkais. Atsižvelgiant į grįžtamąjį socialinių dalininkų ir studentų ryšį, kiekvienais metais studijų krypties programų studijų planai, dalykai, temos, dėstymo, studijavimo ir vertinimo metodai, resursai yra peržiūrimi, įvertinami ir atnaujinami.

Apraše nurodoma, jog vienas iš būdų, kuriuo būtų užtikrinama vertinimui teikiamos programos kokybė, – kasmetinės diskusijos, atsižvelgiant į studentų ir socialinių dalininkų, įskaitant darbdavius, atsiliepimus, taip pat alumnų nuomonę. Programos apraše (54 p.) taip pat nurodoma kad „dialogui su socialiniais partneriais buvo skirtas didelis dėmesys programos rengimo metu“. Pažymima, jog „programa gali būti naudinga tik tuo atveju, jei pilnai atspindės socialinių partnerių lūkesčius ir studentams teiks tokias žinias bei įgūdžius, kurie bus reikalingi sėkmingai dirbančioms organizacijoms“ (Aprašas, 55 p.). Tačiau susitikimo su socialiniais dalininkais metu paaiškėjo, kad jų išsakyti lūkesčiai buvo nevienodi ir gerokai skyrėsi nuo Apraše ir (ar) prieduose pateikto turinio. Dalyviai išvardijo lūkesčius dėl tokių programos modulių kaip teisės ar verslo pagrindai, kurie šiuo metu numatomoje programoje nėra įtraukti. Be to, socialiniai partneriai abstrakčiai nurodė, kodėl yra poreikis į darbo rinką įtraukti būtent tokios programos absolventus, o ne, pavyzdžiui, dalykinės anglų kalbos specialistus. Atsižvelgiant į tai, vertėtų plėtoti diskusijas su socialiniais dalininkais ir siekti, kad visi suinteresuotieji programą suprastų ir interpretuotų panašiai ir neturėtų nerealių lūkesčių.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. MRU vidinė kokybės užtikrinimo sistema iš esmės atitinka „Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatus ir gaires“;
2. Studentai, absolventai, dėstytojai ir socialiniai dalininkai įtraukti į Programos studijų kokybės užtikrinimo procesą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Reikėtų aiškiai suformuoti Studijų krypties komiteto struktūrą ir funkcijas, vengiant įtraukti narius, kuriems nenumatytos jokios funkcijos;
2. Stiprinti dialogą su socialiniais partneriais, siekiant aiškesnio abiejų pusių lūkesčių suderinimo su programos turiniu.

Pataisymai, atlikti per 10 d. d. atsižvelgus į ekspertų rekomendacijas, ir jų vertinimas

Atsižvelgdami į ekspertų pastebėjimus per numatytą laiką MRU atstovai pateikė nemažai naujos informacijos, taip pat nurodė Studijų programų komiteto narių funkcijas, visa tai padėjo geriau suprasti taikomą vadybos modelį valdant MRU studijų programas. Vis dėlto, atveriant DAKT programą reikėtų aiškiau numatyti atsakingus asmenis būtent šiai programai, kadangi atnaujintame Aprašo tekste tokia informacija nėra pateikta.

Po atliktų pataisymų informacija apie bendradarbiavimą su socialiniais partneriais vis dar atrodo netikslinga. Pateikiama per daug bendro pobūdžio informacijos, kuri nėra tiesiogiai susijusi su vertinama studijų programa, pavyzdžiui, informacija apie praktikas ir bakalauro baigiamąjį projektą (Aprašas, 56 p.): „socialinių dalininkų parama organizuojant studentų mokymąsi praktikos vietose yra akivaizdi: studentams paskiriami praktikų vadovai, sudaromos sąlygos atlikti užduotis, kaupti medžiagą, reikalingą bakalauro darbų rašymui“.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Reikėtų numatyti vieną ar kelis darbuotojus, konkrečiai atsakingus už naujai atveriamą programą aiškiai apibrėžiant jų funkcijas. Svarbu vengti situacijų, kai atsakomybės tenka nariams, kuriems nenumatytos jokios funkcijos, arba tiems, kurie jau yra užimti administraciniu darbu;
2. Stiprinti dialogą su socialiniais partneriais, kurie aiškiai suprastų programos tikslus ir studijuojančių lūkesčius. Socialiniai partneriai, kurie siūlo praktikos vietas, šiai programai nėra aktualūs.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias aukštoji mokykla turi atsižvelgti per 10 d. d. nuo išvadų projekto gavimo dienos:

1. Atsižvelgiant į tai, kad antrosios pakopos studijos yra labiau specializuotos nei pirmosios, aiškiau išskirti svarbiausią Programos dėmenį – dalykinę anglų kalbą. Išsamiau pagrįsti jos reikalingumą ir aiškiau nusakyti, kodėl pasirinkti trys konkretūs dalykinės kalbos aspektai. Atitinkamai pertvarkyti visus Programos modulius. **ATSIŽVELGTA IŠ DALIES**
2. Svarstyti galimybę atsisakyti bent vieno ar abiejų iš, manytina, perteklinių programos dėmenų – literatūros ir vertimo, nes nėra užtikrinamas nuoseklus, antrajai studijų pakopai būdingas su šiais aspektais susijęs kompetencijų ugdymas. **ATSIŽVELGTA**
3. Siekiant užtikrinti universitetinių studijų lankstumą ir studentų poreikius individualizuojant Studijų programą, numatyti daugiau pasirenkamųjų dalykų, ypač tokių, kurie padėtų gilinti dalykinės kalbos žinias ir gebėjimus ir apskritai atitiktų antrosios studijų pakopos lygį. **ATSIŽVELGTA IŠ DALIES**
4. Atsižvelgiant į Metodikos nurodymus, pateikti paskutinių trejų metų kasmetinio universitetų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo rezultatus. Nurodyti, kaip jau yra reaguota į vertinimo rezultatus ir kokie konkretūs žingsniai yra numatomi siekiant aukštesnės filologijos krypties mokslinės veiklos kokybės. Atitinkamai pakoreguoti Aprašą ir pateikti reikiamą informaciją, jos analizę ir perspektyvą. **ATSIŽVELGTA**

Kitos rekomendacijos:

1. Aiškiau apibrėžti priėmimo į Programą procedūrą, patikslinant, ar į programą priimami kitų kryptių absolventai ir aiškiau apibrėžiant išimtis;
2. Siekiant mokslo ir studijų vienovės, daugiau dėmesio skirti dalykinės kalbos (ne tik dėstymo ar išteklių kaupimo) tyrimams;
3. Studijuojantiems numatyti galimybę rinktis daugiau studijų dalykų, susijusių su verslu ir teise, kurie glaudžiai susiję su programos ašimi - dalykine anglų kalba;

4. Atnaujinti dalykų aprašuose siūlomos literatūros sąrašus studentams prieinamais naujausiais ir konkrečiai į dėstomo dalyko turinį orientuotais šaltiniais. Studijų dalykų aprašai turi atitikti studijų pakopą ir neapsiriboti bendro pobūdžio vadovėliais;
5. Peržiūrėti mokslinės produkcijos pateikimo principus vengiant netikslios ir nekorektiškos informacijos apie kategorijas, kurioms priskiriami mokslo darbai. Publikacijų prieskyrą derinti su bibliotekos darbuotojais;
6. Numatyti aiškiau apibrėžtą finansavimą dėstytojų mokslinėms ir pedagoginėms kompetencijoms tobulinti ir filologijos krypties mokslininkų darbo sąlygoms gerinti;
7. Siekiant aukštesnių mokslo rodiklių skatinti dėstytojus pasinaudoti kūrybinėmis atostogomis, kaip numatyta LR mokslo ir studijų įstatyme;
8. Optimizuojant Studijų krypties komiteto darbą numatyti konkrečius už šios programos vykdymą, priežiūrą ir atnaujinimą atsakingus asmenis, kuriems nenumatytos jokios funkcijos ar kurie turi kitų administracinių įsipareigojimų;
9. Siekiant vienodai suvokti Programos tikslus, turinį ir įgyvendinimo galimybes, numatyti glaudžiau su Programos tikslais susijusius socialinius dalininkus.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Mykolo Romerio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Dalykinė anglų kalba ir tarpkultūriškumas* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	2
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	3
6	Studijų materialieji ištekliai	3
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	3
	Iš viso:	20

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemškai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovas: Prof. dr. Inesa Šeškauskienė

Mokslo laipsnis, vardas, pavardė, parašas

